

Helsedirektoratet
Postboks 220 Skøyen

0213 Oslo

Deres ref.: 19/9060

Vår ref: HSAK202000079

Dato: 24-09-2020

Høring - Oppfølging etter rusmiddeloverdose (Rusbehandling, pakkeforløp)

Det vises til Helsedirektoratets høringsbrev om oppfølging etter rusmiddeloverdose (rusbehandling, pakkeforløp). Legeforeningen har følgende kommentarer til det foreliggende forslaget:

Generelle kommentarer

Overdoser må ses som uønskede hendelser i konteksten av den sykdom eller problemer pasienten har for øvrig. En viss standardisering av vurdering og oppfølging etter overdoser synes fornuftig.

Legeforeningen mener imidlertid at det ikke er tiden nå, å innføre et pakkeforløp innen feltet før en har rettet på viktige mangler innen pakkeforløpene som allerede er innført. SINTEFs evaluering etter ett år med pakkeforløp innen psykisk helse og rus, som ble lagt frem i kort tid før koronanedstengingen, viser at innføring av pakkeforløp ikke ser ut til å gi nevneverdig utslag på tid brukt på samhandling, hverken med henviser eller kommunen (1). Det ble blant annet pekt på at viktige IKT-verktøy manglet for å få på plass monitorering og hente ut de ønskede effekter.

Plassering i Pakkeforløp rusbehandling (TSB)

Legeforeningen støtter at oppfølging etter rusmiddeloverdose forslås som et nytt kapittel 1 i Pakkeforløp rusbehandling (TSB).

Legeforeningen støtter også forslaget om at Pakkeforløp rusbehandling (TSB) endrer navn til Pakkeforløp rus- og avhengighetsbehandling, som vil gi bedre samsvar mellom tittel og definisjon/startpunkt i pakkeforløpet.

Egenandeler

Legeforeningen støtter anbefalingen om fritak til krav om egenandel i oppfølgingen etter overdose. Mange pasienter med rusproblemer har også økonomiske vansker. Det bør ikke være økonomiske grunner som gjør at pasientene takker nei til videre behandling.

Koordinatorrollen

Legeforeningen støtter forslaget om at ledelsen i helseforetaket har ansvar for å koordinere dette pakkeforløpskapitlet i sin organisasjon. Samarbeid mellom klinikker internt i foretaket vil måtte styrkes. Dette er et lederansvar på høyeste nivå. Forløpskoordinatorrollen i dette kapitlet er derfor på systemnivå, og ikke på individnivå. Funksjonen må legges på høyeste nivå for å sikre kontinuitet i forløpet.

Koding etter rusmiddeloverdose

Legeforeningen støtter forslaget om at det ikke innføres nye koder og kodeansvarlige gjennom dette kapittelet. Pakkeforløpskoordinator på systemnivå har likevel et ansvar for at denne delen av pakkeforløpet blir evaluert, og at utviklingen blant annet monitoreres i forhold til tilgjengelig overdosestatistikk.

Definisjon

Legeforeningen synes det er positivt at pakkeforløpskapitlet benytter en vid definisjon av overdose. Den spesifiserer ikke type rusmiddel, men hvor alvorlig overdosen vurderes å være. De alvorlig opioidoverdosene er opplagte, men at alkoholforgiftning nevnes spesifikt er positivt.

Taushetsplikt og pårørende

Helsedirektoratets forslag til pakkeforløp inneholder gode drøftinger av håndtering av taushetsplikt og informasjonsdeling i denne spesielle øyeblikkelig hjelp-situasjonen. Legeforeningen ønsker at en i forlengelsen av dette også tydeliggjør ansvaret for varsling av rusmiddelmisbruk til andre instanser, f.eks. at sykehusene plikter å varsle når vedkommende har førerkort og hvor det bør vurderes å inndra førerkort på grunn av rusmiddelmisbruk. Sett fra fastlegekontoret ser en ikke sjelden at sykehusene unnlater å sende varsel til fylkeslegen. Dette gjør at en kan miste en motiverende faktor til å arbeide mot å få kontroll på et misbruk gjennom oppfølging med prøvetaking i etterkant for å få tilbake førerkortet. Dersom varsling overlates til f.eks. fastlege i etterkant av utskrivelse settes lege-pasientrelasjonen på prøve.

Under delkapittel "Bruker- og pårørendemedvirkning ved rusmiddeloverdose" står det følgende: "Helsepersonell skal i utgangspunktet sørge for at andre ikke får tilgang eller kjennskap til pasientens helseopplysninger. Dette gjelder også pårørende. Helsepersonell kan likevel gi informasjon når pasienten er bevisstløs." Her savnes et mer inkluderende perspektiv på pårørende. Pårørende er en viktig ressurs som det bør legges til rette for samarbeid med. Siden det legges vekt på pasientens videre forløp i systemet, bør et helhetlig perspektiv på pårørende også inkluderes.

Aktiviteter og tiltak fra tjenesteytere, systemnivå:

Under overskriften «Aktiviteter og tiltak fra tjenesteytere, Systemnivå», punkt 1.1. skrives det at "rusakuttmottaket plikter da å vurdere pasienten og om nødvendig gi behandling". Legeforeningen foreslår en endring som understreker at spesialisthelsetjenesten har plikt til å vurdere personer som henvender seg i en akutt situasjon og anbefaler at setningen erstattes med følgende formulering: *Rusakuttmottak plikter å vurdere alle pasienter som oppsøker rusakuttmottak og om nødvendig gi behandling, uavhengig om de er henvist eller ikke.*

Somatisk sykdom må ivaretas.

Dokumentet må også inkludere hvordan man skal sørge for å ivareta somatisk sykdom hos pasienter med rusoverdose.

Pasienter med alvorlig psykisk sykdom og/eller ruslidelse opplever helsetap på mange områder og de dør flere år tidligere enn resten av befolkningen. En stor del av overdødeligheten skyldes kroppslig sykdom som det finnes behandlingsmuligheter for, særlig hjerte- og karsykdom, kreft og lungesykdommer. Dokumentet beskriver at behandlingsansvarlig må sørge for å koble inn andre deler av helsetjenesten for å sikre oppfølging etter overdosen, begrense skade og forebygge nye overdoser. En slik oppfølging må også inkludere å avdekke og forebygge somatisk sykdom.

Legeforeningen har i en resolusjon fra faglandsrådsmøtet i 2019 pekt på det akutte behovet for å redusere overdødelighet av somatisk sykdom blant pasienter med alvorlig psykisk lidelse eller ruslidelse (2).

Det beskrives i høringsuttalelsen at en overdose vil fører til alvorlig svekkelse av respirasjon, sirkulasjon og/eller bevissthetsnivå. Legeforeningen foreslår å endre formuleringen til: *“Tilstanden kan føre til alvorlig svekkelse av pasientens respirasjon, sirkulasjon og/eller bevissthetsnivå.”*

Med hilsen
Den norske legeforening

Geir Riise
Generalsekretær

Kari Jussie Lønning
Fagdirektør

Nina Finstad
Rådgiver

[Dokumentet er godkjent elektronisk](#)

Referanser:

1. https://www.sintef.no/globalassets/sintef-digital/helse/sintef-2020_00064-evaluering-av-pakkeforlop-psykisk-helse-og-rus.pdf/
2. <https://www.legeforeningen.no/contentassets/d3e07362e5b14115af1aec6da79947f6/resolusjonen-2019.pdf>